

Stupnice obtížnosti vodních toků

(následující není většinou z mé hlavy, inspiroval jsem se na internetu, ale něco mi to připomíná a řekl bych, že se jedná o předmluvu Vojty Jančara ke kilometrůžce českých řek)

Každá řeka je jinak "těžká". Některá jen líně plyne a jiná zase svižně kličkuje mezi kameny. To co jeden vodák sjíždí s hrůzou v očích, dává jiný s prstem v nose. Aby bylo možné nějakým objektivním způsobem stanovit obtížnost řeky a abyste se před jízdou nemuseli spoléhat pouze na zkušenosti kamarádů a ta známá slova "to dáš v pohodě", byla vytvořena „Stupnice obtížnosti vodních toků“.

Je to jakýsi souhrn několika základních vlastností toku (spád, průtok, nebezpečná místa, přehlednost...). Na světě se vyvíjelo značení obtížnosti různě. U nás se držíme alpského systému, s relativně klidnou vodou označovanou ZW a šesti stupni divoké vody WW I až WW VI. V různých koutech světa se řeky značí velmi podobně, ale může být do obtížnosti přičtena odlehlost řeky od civilizace a náročnost přístupu k ní. Navíc se zde srovnává nesrovnatelné. Řeka, kde jsou stejné úkazy na vodním terénu, s průtokem např. 30 m³ a jiná řeka s průtokem 1000 m³ může být shodně označena jako WW II. Na vodě to však bude úplně o něčem jiném. Další rozdíl se vyskytne při hodnocení toku, který je úzký a nepřehledný. Samotné označení obtížnosti úseku nebo místa tak neuvádí jeho skutečnou míru nebezpečí. Jiná míra nebezpečí bude u přejeje WW II, která je dlouhá 50 m a jiná u pětikilometrového rychlého úseku stejné obtížnosti, ale s ledovcovou vodou a v nepřístupné soutěsce.

Místa na horní respektive dolní hranici každého stupně se navíc označují znaménky "+" nebo "-". V případě jednoho nebo dvou obtížnějších míst na jinak lehčím úseku, je toto označeno !! (vykřičníky), jako nebezpečí s údajem o obtížnosti místa, nebo je zvýšená obtížnost krátkého místa vyznačena stupněm obtížnosti v závorce. Musíme uvážlivě vybírat terén vzhledem ke svým zkušenostem a nepřehnat to. Většina vodáků pak jezdí na terénech WW II -III (IV), jen ti nejzkušenější sjíždí WW V a výše.

Stupnice obtížnosti vodních toků udává:

stupeň obtížnosti

- název
- charakter koryta
- nároky na jezdce a riziko
- potřebné vybavení
- **příklad**

ZW

- klidná, tekoucí
- přehledné, rychlost proudu do 2 m/s, bez překážek a přejejí
- znalost základního záběru a řízení lodi, riziko při zvrhnutí žádné, samozáchrana snadná
- otevřená loď s vaky proti potopení, plovací vesta pro mládež
- **Berounka**

WW I

- lehká
- malé přejeje s pravidelnými vlnami, přehledné, užší meandrující toky s břehovými porosty
- znalost ovládnutí lodi na tekoucí vodě, riziko při plavání minimální samozáchrana snadná
- loď zajištěná proti potopení, doporučena plovací vesta a helma
- **Divoká Orlice k Zemské bráně**

WW II

- mírně těžká
- větší peřeje s vlnami, široké dobře čitelné průjezdy v zablokovanějším korytě, užší koryto s malými peřejemi s nutností rychlejších reakcí, občasné překážky jsou dobře viditelné a lze se jim snadno vyhnout s určitým tréninkem
- prohlídka není nutná, riziko při plavání ještě malé, samozáchrana dobře možná, pomoc kamarádů není na škodu znalost ovládnutí lodí na peřejnaté vodě, umět přistát ve vracáku je nutné, trénovanost a zkušenosti doporučeny
- ještě otevřené lodě dobře zajištěné proti potopení, lépe zavřené lodě, plovací vesta, helma
- **Sázava z Krhanic**

WW III

- těžká,
- peřeje s vyššími nepravidelnými vlnami lehčí válce a středně zablokovaný terén, peřeje v meandrech s menší přehledností, úzká nepřehledná místa s překážkami, na řece s větším průtokem se mohou vyskytnout i ostrá rozhraní a "karfioly" ve "vracáku", ale nejsou četná, obtížnějším místům se lze ještě vyhnout
- prohlídka je vhodná u míst, která jedeme poprvé nebo jsou známá změnami (stromy), nebezpečí zranění při plavání ještě není kritické, samozáchrana je zvládnutelná, ale pomoc kamarádů je dobrá, protože se jinak plave dlouho, znalost techniky i taktiky jízdy na divoké vodě, trénovanost, nutnost rychlého ovládnutí lodě na takovéto vodě
- zavřené lodě, lépe singlové, jinak jako u WW II, doporučen ochranný oděv, záchranné vybavení a praxe v jeho použití
- **Labe od přehrady na Kukačku**

WW IV

- velmi těžká
- velké a silné peřeje s velkými vlnami, válce, karfioly, víry, návaly vody na překážky, silně zablokované koryto s úzkými průjezdy se stupni a skluzy, méně přehledné, ale předvídatelné, mohou se objevit obrovské vlny a válce, kterými se musí projet
- prohlídka je nutná u první jízdy a velmi doporučená vždy, riziko pro plavce je střední až velké, samozáchrana je komplikovaná, pomoc kamarádů je nutná a vyžaduje praxi, komplexní znalost techniky a taktiky na těžké vodě, trénovanost a zkušenosti jsou nezbytné, terén vyžaduje rychlé manévry pod tlakem, nutnost vjet do vracáku a rozmyslet další postup, peřeje se mohou pohybovat až u hranice rizika, eskymácký obrat je téměř nutností
- vše jako WW III, praxe v záchranné a použití vybavení, psychická odolnost
- **Jizera z Mýta**

WW V

- extrémně těžká
- velké, vlny, válce, vysoké stupně, velká rychlost proudu, extrémní nepřehledné zablokování, vystavuje jezdce vysokému riziku, peřeje bezprostředně navazují, vracáků je málo a je nutno o nich vědět předem
- prohlídka životně důležitá, ale bývá obtížná, plavání životu nebezpečné, záchrana problematická, bleskurychlé reakce pod tlakem, jízda ve speciálních skupinách s obrovskými zkušenostmi a praxí, nutností je stoprocentní znalost eskymáckého obratu, stejně jako stoprocentní vybavení a praxe v záchranné činnosti a zajištění
- jako WW IV, ustálené skupiny expertů, vysoká psychická a fyzická kondice
- **Vltava pod Loučovicemi**

WW VI

- hranice sjízdnosti
- násobení obtíží vodního terénu a překážek, sjízdné jen za určitého vodního stavu a ideálních podmínek včetně speciální přípravy na sjezd
- stejně jako WW IV
- stejně jako WW V
- **Vydra v dolní části**

POZOR na momentální vodní stav (obtížnost je udávána zejména při ideálním vodním stavu, při vyšším vodním stavu může narůst obtížnost až o dva stupně) a momentální stav jezdců. Stav jezdce subjektivně ovlivňuje vnímání obtížnosti toku. I zkušený expert, který není v ten den ve své kůži, může mít problémy na trojkové vodě.